

SPIS TREŚCI

UWAGI REDAKCYJNE	15
WPROWADZENIE	17
Kultura japońska – założenia pracy	17
<i>Podziękowania</i>	22
<i>Nihon bunkaron, Nihonjinron</i>	23
Warunki naturalne	32
Język i pismo japońskie	34
Rozdział I	
POCZĄTKI (do połowy III w. n.e.)	37
Początki mitologiczne	37
<i>Kroniki Kojiki i Nihon shoki</i>	38
<i>Panteon bóstw</i>	40
<i>Bóstwa niebiańskie schodzą na ziemię. Pierwsi (mitologiczni) władcy</i>	43
Początki historyczne	47
<i>Kim są Japończycy?</i>	47
<i>Zbieracze – łowcy i pierwsi rolnicy</i>	48
<i>Kultura materialna</i>	52
<i>Wierzenia</i>	53
Centralizacja władzy	55
<i>Kontakty z kontynentem i nowe wpływy kulturowe</i>	55
<i>Spółeczeństwo rolników i stratyfikacja społeczna</i>	56
<i>Kraj Wo i jego ośrodki polityczno-ekonomiczne. Problem Yamatai</i>	59
<i>Kultura materialna</i>	62
<i>Wierzenia</i>	63
Rozdział II	
POWSTAJE JAPONIA I CESARSTWO (III–VIII w.)	67
Od <i>ōkimi</i> do cesarza – ostatni etap konsolidacji władzy	67
<i>Kofuny</i>	68
<i>Teorie na temat dynastii. Kolejni władcy</i>	70
<i>Umacnianie ośrodka władzy Yamato. Rody możnych i społeczeństwo</i>	73
<i>Sintoizm a buddyzm</i>	75
<i>Kobiety na tronie i zasady sukcesji</i>	78
<i>Pojawia się „cesarz” i „Japonia”</i>	81
Japonia państwem prawa z cesarzem na czele	82
<i>Tenmu i Jitō</i>	82
<i>Pierwsza stała stolica</i>	83
<i>Kodeksy ery Taihō</i>	85

<i>Spoleczeństwo</i>	87
<i>Heijōkyō – Stolica Pokoju</i>	89
<i>Od Genmei do Kanmu</i>	92
Kultura cesarstwa. Sinizacja	95
<i>Architektura, rzeźba, rzemiosło</i>	98
<i>Malarstwo i kaligrafia</i>	110
<i>Sztuki widowiskowe</i>	112
<i>Piśmiennictwo</i>	114
<i>Kultura kulinarna</i>	115
Rozdział III	
CZAS CESARZY, ARYSTOKRACJI DWORSKIEJ I CESARZY PO ABDYKACJI (IX–XII w.)	116
Od władzy cesarza do władzy arystokracji dworskiej	116
<i>Heian – Stolica Spokoju i Pokoju</i>	117
<i>Spoleczeństwo</i>	120
<i>Rozkład systemu ritsuryō</i>	121
<i>Ród Fujiwara</i>	123
Od władzy arystokracji dworskiej do władzy cesarza po abdykacji	127
<i>Insei</i>	128
<i>Wojownicy na scenie politycznej</i>	129
Stosunki z zagranicą	132
Religie	133
Kultura dworska. Japonizacja	135
<i>Literatura</i>	136
<i>Malarstwo i kaligrafia</i>	139
<i>Architektura, rzeźba, rzemiosło</i>	141
<i>Sztuki widowiskowe</i>	147
<i>Kultura kulinarna</i>	148
Rozdział IV	
CZAS WOJOWNIKÓW I (XIII–połowa XVI w.)	150
Rząd wojskowy w Kamakurze a dwór cesarski	152
<i>Minamoto Yoritomo. Struktura władzy</i>	152
<i>Ród Hōjō. Rola shikken</i>	154
<i>Kryzys w domu cesarskim</i>	157
<i>Schyłek</i>	158
Próba restauracji władzy cesarskiej. Dwa dwory	159
Rząd wojskowy w Muromachi a dwór cesarski	162
<i>Ashikaga Takauji. Struktura władzy</i>	162
<i>Przetrasowania w prowincjach</i>	163
<i>Wojna ery Ōnin. Schyłek</i>	164
Gospodarka, handel, miasta	167
Stosunki z zagranicą	170
<i>Najazdy mongolskie</i>	170

<i>Korea i Chiny. Problem wakō</i>	171
<i>Królestwo Riukiu i Ezochi</i>	173
<i>„Południowi barbarzyńcy”</i>	174
Religie	175
Kultura wojowników, kultura dworska	178
<i>Kultura Kitayamy, kultura Higashiyamy</i>	180
<i>Literatura</i>	182
<i>Architektura, rzeźba, ogrody</i>	184
<i>Droga herbaty</i>	191
<i>Malarstwo i kaligrafia</i>	194
<i>Rzemiosło artystyczne</i>	196
<i>Sztuki widowiskowe</i>	199
<i>Kultura kulinarna</i>	200
Rozdział V	
CZAS WOJOWNIKÓW II (połowa XVI–połowa XIX w.)	202
Proces jednoczenia Japonii a dwór cesarski	202
<i>Oda Nobunaga, Toyotomi Hideyoshi, Tokugawa Ieyasu</i>	202
Rząd wojskowy w Edo a dwór cesarski	208
<i>Tokugawa Ieyasu. Struktura władzy</i>	208
<i>Spółczesność i miasta</i>	214
<i>Kryzys i schyłek</i>	217
Stosunki z zagranicą	221
<i>Joseon, Chiny, Azja Południowo-Wschodnia</i>	221
<i>Królestwo Riukiu, Ezochi</i>	224
<i>„Południowi barbarzyńcy”, „czerwonowłosi” i chrześcijaństwo</i>	224
<i>Izolacja i „otwieranie” Japonii</i>	228
Prądy filozoficzne i umysłowe. Edukacja	232
<i>Konfucjanizm i neokonfucjanizm</i>	232
<i>Nauki narodowe, nauki holenderskie, edukacja</i>	233
Kultura wojowników, kultura mieszczan	238
<i>Literatura</i>	244
<i>Architektura, rzeźba, ogrody</i>	250
<i>Droga herbaty</i>	259
<i>Malarstwo, kaligrafia, drzeworyt</i>	262
<i>Rzemiosło artystyczne</i>	268
<i>Sztuki widowiskowe</i>	273
<i>Kultura kulinarna</i>	279
Rozdział VI	
CZAS „BOSKIEGO CESARZA” (połowa XIX–połowa XX w.)	282
<i>„Czcic cesarza!”, „wypędzić barbarzyńców!”, „obalić siogunat!”</i>	282
Cesarz Mutsuhito i oligarchia. Od-nowa Meiji	286
<i>Władca tradycyjny i nowoczesny</i>	288
<i>Modernizacja</i>	293

Droga do mocarstwowości	297
<i>Poszerzanie granic i rewizja nierównoprawnych traktatów</i>	297
<i>Wojny</i>	299
Cesarze Yoshihito i Hirohito	301
<i>„Demokracja” i nacjonalizm</i>	303
Stosunki z zagranicą	306
<i>Wojny</i>	307
Społeczeństwo	309
Prądy umysłowe. Nauka i edukacja	314
Kultura nowoczesności	322
<i>Literatura</i>	323
<i>Prasa i inne media</i>	335
<i>Architektura</i>	340
<i>Malarstwo i rzeźba</i>	355
<i>Rzemiosło artystyczne i ludowe</i>	366
<i>Sztuki widowiskowe</i>	370
<i>Kultura kulinarna</i>	385
Rozdział VII	
CZAS „CESARZA-SYMBOLU” (od połowy XX w.)	387
Okupacja	387
<i>Demilitaryzacja i demokratyzacja</i>	387
<i>Problem zachowania instytucji cesarza</i>	389
<i>„Kurs zurotny”</i>	392
Pokój	393
<i>Wzrost gospodarczy</i>	393
<i>Stracona dekada i reformy Abe</i>	395
Społeczeństwo	398
Stosunki z zagranicą	402
<i>Soft power i Cool Japan</i>	403
<i>Stany Zjednoczone</i>	403
<i>Związek Sowiecki, Federacja Rosyjska</i>	404
<i>Chińska Republika Ludowa i Republika Chińska</i>	405
<i>Republika Korei i Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna</i>	406
<i>Polska</i>	406
Współczesny dom cesarski	407
<i>Cesarz po abdykacji Akihito i cesarzowa Michiko</i>	408
<i>Cesarz Naruhito i cesarzowa Masako</i>	409
<i>Rodzina cesarska</i>	410
Kultura współczesności	412
<i>Architektura</i>	415
<i>Inne sztuki plastyczne</i>	422
<i>Literatura</i>	427
<i>Manga, anime, gēmu</i>	434
<i>Sztuki widowiskowe</i>	439
<i>Kultura kulinarna</i>	463

Rozdział VIII	
PODSTAWOWE ELEMENTY TRADYCJI DOMU CESARSKIEGO	464
Imiona i tytuły cesarskie	464
Liczba cesarzy – oficjalne listy	465
Regalia	466
Intronizacja i Wielkie Święto Dziękczynienia	468
Święta religijne na dworze cesarskim	473
Rody książęce	475
Rozdział IX	
WYBRANE ELEMENTY KULTURY JAPONSKIEJ	477
Kalendarz	477
Symbole narodowe	478
<i>Flaga Japonii</i>	478
<i>Hymn Japonii</i>	479
<i>Herb cesarski i godło państwowe</i>	479
<i>Pieczęć cesarska i pieczęć państwowa</i>	480
Święta <i>matsuri</i>	481
Święta narodowe	483
Kimono	485
Sumo	488
Dziedzictwo kulturowe	490
<i>Zabytki kultury, skarby narodowe</i>	490
<i>Lista Światowego Dziedzictwa UNESCO</i>	491
<i>Lista Reprezentatywna Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego</i> <i>Ludzkości</i>	493
BIBLIOGRAFIA – PRACE NA TEMAT KULTURY JAPONII (wybór)	496
ANEKSY	508
Aneks 1. Periodyzacja dziejów Japonii	508
Aneks 2. Podziały administracyjne Japonii – w perspektywie historycznej	510
Aneks 3. Lista cesarzy	512
Aneks 4. Lista siogunów – przywódców rządów wojskowych	517
INDEKS OSÓB	519
ŹRÓDŁA ILUSTRACJI	529